

Aanwijzing verlaten plaats ongeval (art. 7 WVV 1994)

Categorie: Opsporing, vervolging
Rechtskarakter: Aanwijzing i.d.z.v. artikel 130 lid 4 Wet RO (nieuw)
Afzender: College van procureurs-generaal
Adressaat: Hoofden van de parketten
Registratienummer: 2008A001
Datum vaststelling: 11-02-2008
Datum inwerkingtreding: 01-04-2008
Geldigheidsduur: 31-03-2012
Publicatie in Stcr.: PM
Vervallen: Aanwijzing verlaten plaats ongeval (art. 7 WVV 1994) (1999A06)
Relevante beleidsregels OM: Richtlijn voor strafvordering verlaten plaats ongeval (1999R028), Aanwijzing verkeersongevallen (2008A002) (treedt in werking op 01-04-2008), Aanwijzing opmaken proces-verbaal tegen onbekende daders (2004A012)
Wetsbepalingen: artikel 7 WVV 1994
Jurisprudentie: zie noten 2, 4, 5 en 8
Bijlage(n): –

Samenvatting

Deze aanwijzing geeft regels voor de opsporing en vervolging van personen die, hoewel betrokken bij of veroorzaker van een ongeval, toch de plaats van dat ongeval verlaten.

Achtergrond

De bepaling van artikel 7 WVV 1994 is tweeledig. Na een ongeval moeten de betrokkenen in staat worden gesteld om de veroorzaker aansprakelijk te stellen voor hun schade. Hiervoor is behoorlijke vaststelling van de identiteit van het voertuig of de bestuurder van belang. Daarnaast mag de betrokkene door of bij het ongeval gewonde personen niet in hulpeloze toestand achterlaten.

Opsporing

Artikel 7 WVV 1994 richt zich zowel tot degene door wiens gedraging een verkeersongeval is veroorzaakt als tot degene die (anderszins) bij een verkeersongeval is betrokken.

3.1. Degene die betrokken is bij een verkeersongeval

De formulering 'degene die betrokken is bij een verkeersongeval' duidt op bestuurders en andere verkeersdeelnemers, zoals voetgangers en ruiters,¹ die betrokken zijn bij het verkeersongeval. Ook degene die geen bestuurder of (actieve) verkeersdeelnemer is, kan aangemerkt worden als 'betrokkene' in de zin van art. 7 WVV 1994.² De strekking van dit wetsartikel is immers dat zoveel mogelijk wordt bevorderd dat degene aan wie door een ongeval schade is toe-

gebracht, kan beschikken over de voor de civielrechtelijke afwikkeling van de schade benodigde gegevens van de veroorzaker van de schade.

Ten aanzien van degene die na het ongeval het stuur overneemt van de bij het ongeval betrokken bestuurder en vervolgens wegdrijft zonder dat de identiteit kenbaar is gemaakt, wordt in de MvT opgemerkt dat deze niet onder het bereik van art. 7 WVV 1994 valt, maar dat hem in sommige gevallen toch laakbaar gedrag kan worden verweten. Toepassing van de deelnemingsbepalingen in het WvSr zou dan uitkomst kunnen bieden om deze bestuurder ten minste als medeplichtige aan te spreken, aldus de MvT³. In de literatuur wordt echter op grond van de wetsgeschiedenis aangenomen dat art. 7 WVV zich niet richt tot de passagier, ook niet als deze na het ongeval het stuur overneemt⁴. Ook in een recente uitspraak van het Hof Den Bosch⁵ ziet het Hof, gelet op de omstandigheden van het geval, onvoldoende aanknopingspunten om de verdachte (in casu de passagier en tevens echtgenote van de bestuurder die de plaats van het ongeval verliet) aan te merken als betrokkene in de zin van artikel 7 WVV 1994.

1.2. Door wiens gedraging een verkeersongeval is veroorzaakt

Met de formulering 'door wiens gedraging een verkeersongeval is veroorzaakt' wordt aangegeven dat degene tot wie de bepaling zich richt, niet zelf direct betrokken behoeft te zijn bij het verkeersongeval⁶. Er is geen direct contact tussen voertuigen, doch aan het verkeersongeval ligt wel (verkeers)gedrag ten grondslag, toe te schrijven aan de veroorzaker. Daarbij valt te denken aan een bestuurder die ten onrechte geen voorrang verleent waardoor een voorrangsgerechtigde bestuurder moet uitwijken ten gevolge waarvan hij tegen een ander voertuig botst, of de bestuurder die in strijd met een uitdrukkelijk keurverbod keert waardoor achter hem een kettingbotsing ontstaat. Ook de veroorzaker heeft dan een civielrechtelijke relatie ten opzichte van het ongeval.

1.3. Bewijsmiddelen

In de delictomschrijving is opgenomen dat degene die de plaats van het ongeval verlaat 'weet of redelijkerwijs moet weten' dat hij de gevolgen uit artikel 7, eerste lid 1, onder a of b, WVV 1994 heeft veroorzaakt. Dit brengt voor de politie altijd mee dat in het verhoor van de verdachte zeer specifiek aandacht

moet zijn voor de beantwoording van de vraag of verdachte zich van het verkeersongeval bewust is geweest. Maar ook uit andere bewijsmiddelen dan de verklaring van de verdachte kan de bewustheid van de verdachte worden afgeleid. Te denken valt dan aan getuigen, die op enige afstand een geluid, duidend op een ongeval, hoorden of getuigen die zagen dat de bestuurder in de richting keek van de plaats waar dat geluid vandaan kwam.

1.4. Aanwijzing verkeersongevallen

In de aanwijzing verkeersongevallen is een definitie opgenomen van verkeersongeval n.l. een gebeurtenis op de voor het rij- en ander verkeer openstaande weg, die verband houdt met het verkeer, ten gevolge waarvan schade is ontstaan en/of ten gevolge waarvan één of meer weggebruikers zijn overleden en/of gewond geraakt, met uitzondering van een gebeurtenis waarbij uitsluitend voetgangers zijn betrokken. Onder voetgangers wordt niet verstaan personen die zich voortbewegen met een hulpmiddel zoals rollerskates en skateboards.

Ingevolge de Aanwijzing verkeersongevallen dient bij meer dan lichte schade een registratieset te worden opge maakt, waarvan de politie een kopie behoort te zenden aan de Stichting Processen-verbaal.

1.5. Onbekend gebleven dader/ bestuurder

Indien sprake is van een onbekende dader/bestuurder kunnen de gegevens worden vastgelegd conform het bepaalde in punt 2 van de 'Aanwijzing aangifte opmaken proces-verbaal tegen onbekende daders'. In deze aanwijzing wordt gesteld dat bij overige misdrijven, waar overtreding van art. 7 WVV 1994 onder valt, de politie de aangiften, getuigenverklaringen en onderzoeksgegevens zodanig vastlegt – hetzij bij proces-verbaal, hetzij op andere wijze – dat deze beschikbaar zijn om bij ontdekking van de dader (aanvullend) proces-verbaal te kunnen opmaken.

Vervolging

2.1. Inleiding

Het misdrijf van artikel 7, eerste lid, onder a, WVV 1994 omvat vele gradaties van 'verlaten van de plaats van het ongeval'. Ten aanzien van dit delict geldt in het algemeen: hoe ernstiger het gevolg, des te strafwaardiger is het gedrag van degene, die zich daaraan probeert te onttrekken. De meest ernsti-

ge vorm is het in hulpeloze toestand achterlaten van een slachtoffer. Voor het strafvorderingsbeleid wordt dit gevolg van het ongeval – dat objectief kan worden vastgesteld – dan ook als uitgangspunt genomen^{7,8}.

De motieven om de plaats van het ongeval te verlaten zijn velerlei – bijvoorbeeld het onttrekken van andere strafbare feiten aan opsporing door de politie – en leiden in beginsel niet tot het vorderen van een hogere straf. Indien tevens andere strafbare feiten worden opgespoord, kunnen deze eventueel cumulatief ten laste worden gelegd. Omdat er bij een verkeersongeval altijd sprake is van letsel aan personen of schade aan goederen is de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wet Mulder) op grond van het gestelde in artikel 2, tweede lid niet van toepassing op gedragingen die hebben geleid tot het verkeersongeval⁹. In geval van de zogenaamde paniecreactie is er geen reden een lagere straf te vorderen. Immers, het is achteraf moeilijk objectief vast te stellen of er inderdaad van een paniecreactie sprake is geweest. Bovendien staat de veroorzaker van het verkeersongeval, ook als hij werkelijk in paniek verkeerde, in het algemeen niets in de weg om zich later (desnoods telefonisch) bij de politie te melden.

2.2. Vervolgingsuitsluitingsgrond

Bij vrijwillige melding kan betrokkene zich beroepen op de vervolgingsuitsluitingsgrond van artikel 184 WVV 1994. Vervolging voor het verlaten van

de plaats van het ongeval vindt niet plaats, indien betrokkene binnen 12 uur na het ongeval vrijwillig de politie van het ongeval in kennis stelt en daarbij zijn identiteit en, voor zover hij een motorrijtuig bestuurde, tevens de identiteit van dat motorrijtuig bekend maakt. Het opgeven van een valse naam of vals kenteken heft de strafbaarheid niet op. Volgens de jurisprudentie is de kennisgeving niet 'vrijwillig' als de betrokkene zich bij de politie heeft gemeld op het moment dat de politie hem zelf benadert.

(HR 27-3-1990, VR 1990, 82 en HR 24-9-2002 LJNAE 4172 VR 2003/90)

De vervolgingsuitsluitingsgrond geldt niet voor die gevallen waarbij het slachtoffer in hulpeloze toestand wordt achtergelaten (artikel 7, eerste lid, onder b WVV 1994).

2.3. Competentie/voegen van zaken

Als regel kunnen overtredingen van artikel 7 WVV 1994 bij de politierechter worden aangebracht, omdat ze meestal voor wat betreft het bewijs van eenvoudige aard zijn. Als er naast het misdrijf van artikel 7 WVV 1994 sprake is van een of meer verkeersovertredingen – bijvoorbeeld het rijden zonder rijbewijs of een overtreding waarbij de veiligheid op de weg in ernstige mate in gevaar is gebracht – verdient het aanbeveling deze overtreding(en) naast het misdrijf van artikel 7 WVV 1994 ten laste te leggen, zodat deze feiten aan dezelfde rechter worden voorgelegd.

Overgangsrecht

De in deze aanwijzing vervatte beleidsregels hebben onmiddellijke gelding vanaf de datum van inwerkingtreding.

ladders zodanig had geparkeerd dat een fietser daar tegenaan is gereden, 'betrokkene' bij dat verkeersongeval is in de zin van art. 7, eerste lid aanhef en onder a, WVV 1994.

³ TK 1990–1991, 22 0230, nr. 3, blz. 71–72.

⁴ Zie de conclusie van de AG in HR 20-03-2007, LJN AZ7080.

⁵ Hof Den Bosch, 24-07-2007, LJN BB2825.

⁶ TK 1990–1991, 22 0230, nr. 3, blz. 72.

⁷ Getuigen, die een slachtoffer van een ongeval in hulpeloze toestand achterlaten, zijn te vervolgen op basis van overtreding van artikel 450 Sr, indien de dood van de hulpbehoevende volgt.

⁸ HR 08-10-2002, NJ 2003, 65: Het openbaar ministerie mag in afwijking van de vervolgingsrichtlijn een transactie-aanbod achterwege laten en overgaan tot dagvaarden, indien zich naar zijn oordeel omstandigheden voordoen op grond waarvan niettemin gedagvaard behoort te worden. Het verzuim een transactie aan te bieden leidt niet altijd tot niet-ontvankelijkheid van het openbaar ministerie; het geschonden belang kan voldoende worden gecompenseerd doordat de gevorderde straf overeenkomt met het transactie-aanbod en de rechter doet blijken het verzuim te hebben betrokken bij zijn strafoplegging. Als het openbaar ministerie niet-ontvankelijk is verklaard omdat het geen transactie heeft aangeboden, kan het alsnog een transactie aanbieden en bij niet-betaling daarvan opnieuw vervolgen.

⁹ Er mag dus geen administratieve sanctie worden opgelegd voor deze gedragingen, bijvoorbeeld het rijden door rood licht of geen voorrang verlenen, omdat letsel aan personen is ontstaan of schade aan goederen is toegebracht.

¹ TK 1990–1991, 22 0230, nr. 3, blz. 71.

² HR, 01-10-2002, LJN AE4199: in dit arrest oordeelt de HR dat de verdachte, die zijn auto met daarop bevestigde